

FLOR NATURAL

DE LLEVANT A PONENT

(Cinc sonets d'amor)

Lema: "Lo Temps perdut, sospirant, maldiran".

Ausiàs March

1

Com apagada font
dins la blanca mirada,
a una set ignorada
l'amor jove respon.

La vida és contemplada
com dins la pau d'un son:
interminable pont
sobre el buit de l'albada.

És fràgil el record
i tot el món presència
que multiplica el cor,
i els ulls de cada absència
augmenten el neguit
d'un temps d'or, infinit.

2

Tant com el foc repta natura
i en un sol cos dos cossos fon,
l'adolescent en cor confon
el gerd amor, la febre obscura.

La joia és breu, dolor pregon;
tendra la flor i ja el tany madur:
quan el desig son cant atura
dins de la sang s'adorm el món.

Però el record vetlla a la porta
que s'obre a ruta de migjorn:
al futur cap hora no és morta.

Múltiples formes, a l'entorn,
assetjaran la llar, encara,
fins que una hi resti, com una ara.

3

Són lluny les set i les vies desertes.
El blanc casal sobre el turó somriu:
la intimitat clogué porta i badiu:
les hores a Afrodita són ofertes.

L'Amor renova en càntic successiu:
a un goig futur possibles veus despertes;
elles vindran, amb les mans ben obertes,
quan massa de l'hivern sigui captiu.

I el temps esguarda immòbil, cada cosa:
és pur de tot neguit el pensament,
i tènue el record com llum de rosa.

Però dins l'aire massa transparent,
ha de solavar, un verd polsim que plana,
d'oblit o enuig, la fràgil porcellana.

4

Necessari com cel
—do de llum i misteri—
el cor vetlla un imperi
al temps i al seny fidel.

L'un a l'altre hemisferi
tremola un sol estel.
Un últim déu, rebel,
al capçal sol haver-hi.

Al pàl·lid llantió
del record, transfigura
el món en recambró.

La flama ja és tan pura
que ateny un sol cairat:
dolcesa o soledat.

5

L'amor, si ens va ferir,
ens ha deixat penyora:
un sempre nou camí
al caire d'una aurora.

Si un dia ens féu morir
la imatge que es desdora,
de l'ombra atüidora
un nou esguard sorgí.

El goig no era comprendre
—els mots es tornen cendra
i el món és sencer al cor—,
sinó que, amb un somriure,
ens ajudés a viure
sense témer la mort.

Joan Barot

ENGLANTINA D'OR

1. DE MUNTANYA

D'aquí estant, el vilatge és una rosa
que l'afany de la vida va esfullant,
i el cementiri, en la tarda calmosa,
aparella sa barca de llevant.

Cementiri i vilatge tot reposa
i ningú no destorba aquest instant;
amb quina gràcia la tardor composa
les rimes d'or d'un poema expirant!

Amor que vius sota aquella teulada:
si haguessis vist com jo la colomada
desplegar dintre el cel el seu ventall,

la melangia en flor de la bruguera,
el convit de ventura de l'Albera...!
He trobat la recança al capdavant.

2. ALTA MUNTANYA

Aquests llosats de la Tor de Querol
guarden el bes del fred al juliol.
Un tell florit senyoreja en la plaça
mentre que el falziot passa i repassa
dins l'agonia clara del ponent.
La muntanya és un somni verd morent
on ve a expirar l'última batallada.
I aquella església no és abandonada
si enclou encara la presència d'un sant
l'or d'una raimada penjolant.

3. DES D'AQUELL BOSC

Des d'aquell bosc que domina el Valira
de l'aigua el cant qui el podria estroncar?
¿I ara per què la vall ve a sospirar
d'ençà que el sol en la broma es capgira?

Si pogués durar sempre aquest moment
de pensament davant del paisatge?
Mes els dos bous, amb un darrer viatge,
s'han endut les garberes de forment.

4. FESTA

—A la plaça de Les Illes
el carboner ve a ballar.
Té el delit del trabucaire
i el caliu dintre el mirar.
—Porta flaires de boscúria
que solen embriagar:
amb la mel de ses paraules,
quina noia encantarà?
—Conta a la seva ballaire
que fades no encontrarà
a l'entorn de sa cabanya:
les esporuca el singlar.
—Passa setmanes enteres
dintre el cor de l'alzinar.
Un ròssec de fumerola
vos el farà endevinar.
—La filla de l'hostalera
s'hi voldria maridar
perquè sap que de muntanya
el cel se pot abastar.
—Si el vent algun cop renega,
passa el vent collada enllà.
Que envesteixi la barraca,
l'amor no se l'endurà!
—A la plaça de Les Illes
quins sospirs treu el joglar!:
els treu per una fadrina,
tiroletera tirolà.

Edmond Brazés

VIOLA D'OR I D'ARGENT

CIUTAT INTERIOR

Lema: "Servint senyor que ja
més fon vassall".

Ausiàs March

Oh lliri imperial de l'esperança
que sent pur i enyorívol pot malmetre's!
I el cor quan de la Teva destra es cansa
escriu als murs en amagades lletres:
creixo rebel, i el Teu clarí no escolta
i la desesperança a dins madura

i, ja cremat el blat de Déu, és molta
la nit envaïdora amb faç impura.
I el cor defuig la Teva flama clara
i duus combats a l'àngel que l'empara.

Lliri rebel de la desesperança,
arç difícil que creix a la ciutat;
car som ciutats per on un Riu avança,
ciutats amb gespa i murs i estrany esclat.
Mes si és talment abandonada platja
els que porten braços de neu nocturna,
la pantera que duu l'hora salvatge
senyoregen i tornen foscant l'urna

de dins, Casal de Déu, prada celeste
on hi ha per al Senyor mirra i ginesta.

Lliri rebel de la desesperança,
t'abat de nou l'ancorada virtut:
l'englantina cremant de l'esperança.
Cada onada divina ens ha valgut

per a enfortir les torres indefenses,
i amb la gràcia serem isards del blau,
i pel rost de la mort, sense temences,
irem com cavalcant cap a palau.
Lilàs eterns, creixerem sense postes.
Antany förem hostatges, per un Voler som hostes.

Albert Manent

EL MARROC I CATALUNYA

ES pot afirmar que si la primera guerra mundial, de 1914-1918, va fer renéixer un nombre considerable de nacionalitats fins aleshores sotmeses al domini estranger, la segona guerra mundial ha portat com a conseqüència el plantejament del greu problema dels països colonials.

Fa tres anys, eren 74 les colònies sotmeses. Avui han estat reduïdes a 58 i de les 16 que gaudeixen d'un cert grau d'autonomia, només Indonèsia ha estat acceptada com a Membre de les Nacions Unides amb tots els drets.

La teoria del dret dels pobles a disposar dels seus destins, ha passat d'ésser aplicada a les nacionalitats occidentals europees per aplicar-se als països colonials situats més o menys lluny de les metròpolis explotadores. El problema és greu, ha fet i fa vessar molta sang i els catalans no podem ésser neutrals i menys encara ens podem posar al costat de les potències que neguen les llibertats més elementals de la persona humana als súbdits forçosos que consideren de segona categoria, després d'haver posat la seva signatura en Declaracions internacionals i Pactes relatius als Drets dels Homes i dels Pobles.

Darrerament, la Quarta Comissió de l'ONU, s'ha dedicat a tractar el tema de la tramitació dels expedients reivindicadors dels drets dels països colonials, i les potències afectades han defensat uns drets que s'atribueixen i no tenen. Aquestes potències democràtiques, que viuen en bona part dels països colonials que tenen sota la seva "protecció", no volen admetre ni tan sols la presència, simplement informativa, de delegacions dels països per elles sotmesos, fent cas omís de la signatura que tenen posada a la Carta de les Nacions Unides i al seu capítol XIè que tracta d'aquest problema. Veure que els representants de determinades potències protesten de la intromissió de les Nacions Unides en problemes, com aquest, que consideren particular i exclusiu del propi Estat dominador, i sentir-los defensar la tesi que serà el Parlament de la metròpoli qui determinarà, en el moment oportú, el grau d'autonomia política, econòmica i cultural que mereixin els països colonials que consideren com de propietat particular, ens porta a la memòria les discussions i el regateig dels polítics monàrquics i republicans espanyols enfront de les aspi-

racions de llibertat i independència del nostre poble i de les nacionalitats germanes d'Euzkadi i Galícia, i el seu afany "protector" per a seguir administrant-nos i educant-nos, políticament i culturalment, a l'espanyola.

Les contradiccions de la política colonial de França són ben evidents: mentre obren el camí de la independència a Indoxina, tanquen les portes a la llibertat del Marroc. L'argument que donen els centralistes demòcrates francesos a propòsit de la necessitat que tenen les democràcies de no deixar caure en mans comunistes els territoris fins ara explotats per elles, no són admissibles. I encara és menys admissible que vulguin "pacificar" per les armes els territoris sublevats per a després imposar-los una legislació "autonòmica" que és inacceptable pels nobles insurreccionats. En aquesta ocasió i en ocasions semblants, la democràcia catalana no pot dubtar un moment: el seu lloc és al costat dels abnegats lluitadors dels partits independentistes.

Per evitar que els territoris colonials caiguin sota la influència i el domini comunistes, tan demagog i tant o més explotador que el d'alguns països democràtics, hi ha, avui per avui, un organisme internacional que compta amb un nombre de països membres que no tenen interessos directes als països revoltats i que poden fer-se càrrec, desinteressadament, de la protecció veritat d'aquells territoris i promoure'n la seva capacitat adequada tot posant-los en condicions per a precipitar el seu renaixement a la vida lliure i sobirana a base de l'ajut tècnic i econòmic previst com a missió dels organismes internacionals creats darrerament per atendre aquestes necessitats.

Catalunya, durant la difunta Societat de Nacions, de Ginebra, va haver de plantejar, clandestinament, el seu problema nacional i valer-se dels congressos internacionals de Minories tot i que la causa del nostre poble no és pas la d'una minoria sinó la d'una autèntica nacionalitat. I uns quants catalans benemèrits, desafiant les ires del rei d'Espanya i dels seus polítics i militars professionals, van fer acte de presència davant les potències internacionals amb unes denúncies documentades sobre la situació dels catalans sotmesos a la dictadura espanyola de torn. El fet d'haver estat oblidat el

nom de Catalunya quan es va resoldre el problema de les altres nacionalitats que reivindicaven els seus drets imprescriptibles, no vol dir que ens hàgim de desentendre de causes tan justes com la del Marroc.

La tràgica actualitat del problema colonial obliga a la democràcia catalana a manifestar-se i molt especialment quan es tracta del Marroc on tanta de la nostra joventut hi ha deixat la sang i la vida i per mor de la política imperial espanyola l'economia catalana n'ha patit ben lamentable conseqüències.

Encara que, de moment, l'anomenat "Protectorat" espanyol del Marroc visqui en pau, no per això ens podem desentendre d'una causa tan justa i humana com és la dels independentistes nordafricans. Si avui el veterà revolucionari independentista Abd-el-Krim es troba aïllat i lluny de la pròpia pàtria i alguns dels seus compatriotes diu que es disposen a pactar amb l'actual dictador espanyol i admetre, com una almoïna, i com a mal menor, un règim més o menys autonòmic, els catalans nacionals i demòcrates hem de dir ben alt que no ens sentim solidaris d'aquests aprofitadors polítics del moment sinó dels autèntics patriotes independentistes.

Un dels nostres polítics professionals de l'exili, deia, no fa gaire, en una reunió patriòtica celebrada a Mèxic, que ell no volia tractes de cap mena amb els "moros pollosos" de l'Àfrica del Nord. Això dóna la mesura de la seva formació democràtica, de la seva capacitat d'home de govern d'un país que lluita per la seva llibertat i independència i diu tot el que es pot esperar de la seva futura política "catalanista i republicana".

Cap català nacional i demòcrata no pot restar neutral davant d'un problema tan greu com és el dels països colonials en lluita per la seva independència. I els catalans d'Amèrica que coneixem la història del colonialisme espanyol en aquest Continent i n'hem vist les seves desastroses conseqüències, no podem restar absents d'un problema de llibertat humana com és el que hi ha damunt la taula de les Nacions Unides i pel qual moren ciutadans honorables de color de pell diferent que la nostra i lluiten i moren les joventuts dels països dominadors que són enrolades en un exercici i obligades a combatre un enemic que, per més de quatre, és més aviat un germà.

Miquel Ferrer